
ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ	11
ΠΡΟΛΟΓΟΣ	13
ΕΙΣΑΓΩΓΗ	15

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

Η ΕΝΝΟΙΟΛΟΓΙΚΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ ΤΟΥ ΕΝΑΛΙΟΥ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΥ ΠΛΟΥΤΟΥ

1.1 Έννοια των Πολιτιστικών Αγαθών	17
1.2 Ο Ενάλιος Πολιτιστικός Πλούτος	20
1.2.1 Ναυάγια	21
1.2.2 Σημασία των ναυαγίων	23
1.3 Προέλευση ενάλιου πολιτιστικού πλούτου	24
1.4 Η σημασία του ενάλιου πολιτιστικού πλούτου	27
1.4.1 Ο Νόμος 3028/02 «Για την προστασία των Αρχαιοτήτων και εν γένει της Πολιτιστικής Κληρονομιάς»	27
1.4.2 Υποβρύχια πολιτιστική κληρονομιά και σπηλαία. Νομικό πλαι- σιο προστασίας σπηλαίων	28
1.5 Το δικαίωμα κυριότητας	30

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2

Η ΥΠΟΒΡΥΧΙΑ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

2.1 Εθνική Κληρονομιά - Κοινή Κληρονομιά	31
2.2 Προέλευση της υποβρύχιας πολιτιστικής κληρονομιάς της Ελλάδας ...	32
2.3 Μέγεθος της υποβρύχιας πολιτιστικής κληρονομιάς της Ελλάδας ...	33
2.4 Γεωγραφική διασπορά της υποβρύχιας πολιτιστικής κληρονομιάς της Ελλάδας	34
2.5 Απειλές για την υποβρύχια πολιτιστική κληρονομιά της Ελλάδας ..	34

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3**Η ΔΙΑΧΡΟΝΙΚΗ ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ
ΤΗΣ ΥΠΟΒΡΥΧΙΑΣ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗΣ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑΣ**

3.1. Ιστορικό Πλαίσιο	35
3.2. Η προστασία της πολιτιστικής κληρονομιάς στα χρόνια της Τουρκοκρατίας	36
3.3. Η προστασία της πολιτιστικής κληρονομιάς κατά τον Δεύτερο Παγκόσμιο Πόλεμο	38
3.4. Αντικείμενο και σκοπός της υποβρύχιας αρχαιολογίας	39
3.4.1. Τα στάδια εργασίας για τον εντοπισμό ενός ευρήματος	43
3.4.2. Αντικείμενο μελέτης ενάλιων αρχαιοτήτων	45
3.5. Η προστασία της πολιτιστικής κληρονομιάς στα πλαίσια της Ευρωπαϊκής Ολοκλήρωσης	46
3.6. Θαλάσσιες Ζώνες	49
3.6.1. Υδάτινος Χώρος	50
3.6.2. Ο Βυθός	51

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4**ΟΙ ΕΝΑΛΙΕΣ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΕΣ ΕΡΕΥΝΕΣ**

4.1. Ιστορικό πλαίσιο	53
4.2. Θαλάσσια Ζώνη	54
4.3. Αρχαία λιμάνια	55
4.4. Ανεκτίμητη Πολιτισμική Αξία	56
4.5. Τουρισμός	57
4.6. Διατήρηση Ναυαγίου	58
4.7. Θερμότητα	60
4.8. Αλατότητα της θάλασσας	60
4.9. Ακούσια Ανθρώπινη Παρέμβαση	61
4.10. Τεχνικές των υποβρύχιων αρχαιολογικών ερευνών	61
4.11. Ασφάλεια Των Καταδύσεων	65
4.12. Ατυχήματα	67

4.13	Η προστασία των πολιτιστικών αγαθών και αρχαιολογικών θησαυρών	69
4.14	Η ελληνική νομοθεσία σε σχέση με την αρχαία πολιτιστική κληρονομιά	72
4.15	Προβλήματα-Προτάσεις	78

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5

Η ΣΥΜΒΟΛΗ ΤΗΣ ΤΕΛΩΝΕΙΑΚΗΣ ΥΠΗΡΕΣΙΑΣ ΣΤΗΝ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΗΣ ΥΠΟΒΡΥΧΙΑΣ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗΣ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑΣ

5.1	Οι αρμοδιότητες της Τελωνειακής Υπηρεσίας	83
5.2	Τα Τελωνεία μετά την καθιέρωση της ενιαίας εσωτερικής αγοράς της Ε.Ε. [1-1-1993]	84
5.3	Η Τελωνειακή Φύλαξη των Συνόρων της Χώρας μας	85
5.4	Ελληνικές Περιοχές Υψηλού Κινδύνου (κυρίως σε Ναρκωτικά)	88
	Α. Βόρεια περιοχή (Σύνορα εδάφους)	88
	Β. Περιοχή Ανατολικού Αιγαίου	90
	Γ. Περιοχή Νότιου Αιγαίου - Κρήτης	92
	Δ. Περιοχή Ιονίου Πελάγους	94
	Ε. Η Περιοχή Ενδοχώρας	95
	ΣΤ. Ιδιαιτερότητες σημαντικών σημείων εισόδου και εξόδου	96
5.5	Οργάνωση της Δίωξης από τα Τελωνεία στα Θαλάσσια Σύνορα	99
5.6	Κατάργηση των Τελωνειακών Ελέγχων στη Διακίνηση Εμπορευμάτων, στα Κοινά Σύνορα [Εσωτερικά] των Κρατών-Μελών και Καθιέρωση της Ενιαίας Εσωτερικής Αγοράς της Ε.Ε.	102
	<i>5.6.1 Εφαρμογή Κοινής Στρατηγικής με τα λοιπά Κράτη-Μέλη της Ε.Ε. Στα Εξωτερικά Σύνορα . . . . .</i>	<i>107</i>
5.7	Νομιμοποίηση προσόδων από παράνομες δραστηριότητες	109
5.8	Προτάσεις για την προστασία της υποβρύχιας πολιτιστικής κληρονομιάς	110
5.9	Προτάσεις προς τα κράτη μέλη της Ε.Ε.	113
5.10	Προτάσεις για την Τελωνειακή Διοίκηση της Ελλάδας	117

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6

Η ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗ ΤΗΣ ΥΠΟΒΡΥΧΙΑΣ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗΣ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑΣ

6.1 Οι προσπάθειες αξιοποίησης της υποβρύχιας πολιτιστικής κληρονομιάς σήμερα και κατά το πρόσφατο παρελθόν	121
6.1.1 Υποθαλάσσιες αρχαιολογικές έρευνες	126
6.1.2 Καταδυτικός τουρισμός	127
6.2 Η αξιοποίηση της πολιτιστικής κληρονομιάς σε άλλες χώρες	129
6.2.1 Ισπανία	129
6.2.2 Αίγυπτος	130
6.3 Προτάσεις για την καλύτερη αξιοποίηση της υποβρύχιας πολιτιστικής κληρονομιάς της Ελλάδας	130
6.4 Περιορισμοί και αναμενόμενα οφέλη	132
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	135

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 1 Φωτογραφίες Εφήβου και φιλοσόφου των Αντι-κυθήρων, Ποσειδώνα και ιζόκευ του Αρτεμισίου	143
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 2 Unesco: Συνθήκη για την προστασία της υποβρύχιας πολιτιστικής κληρονομιάς και δήλωση της Ελλάδος	147
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 3 Φωτογραφίες από τα σπήλαια Λίμνης Βουλιαγμένης, Δυρού και Μελισσάνης Κεφαλλονιάς	179
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 4 Κατηγορίες πολιτιστικών αγαθών που καλύπτονται από το άρθρο 1 του Καν. 3911/1992 της Ε.Ε.	183
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 5 Ινστιτούτο Εναλίων Αρχαιολογικών ερευνών	187
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 6 Εφορεία Εναλίων Αρχαιοτήτων	207
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 7 Νόμος 3409/2005 (Καταδύσεις αναψυχής και άλλες διατάξεις)	219
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 8 Συνέντευξη της κας Σου Παπαδάκου	233
ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΟ	245